

16. NGHIỆM PHÁP LỘT NGÔI CHỖM

Nghiệm pháp lọt ngôi chỏm là phương pháp đánh giá cuộc sinh khi khung chậu giới hạn, trọng lượng thai nhi bình thường hoặc khi khung chậu bình thường nhưng thai nhi lại khá to, nhằm đưa đến quyết định là thai nhi có thể sinh được qua đường âm đạo hay phải phẫu thuật lấy thai.

I. Chỉ định

- Khung chậu giới hạn, thai bình thường.
- Khung chậu bình thường, thai to.
- Khung chậu hẹp, thai nhỏ.

II. Điều kiện

- Phải là ngôi chỏm.
- Có chuyển dạ thật sự.
- Cổ tử cung xóa và mở ≥ 4 cm.
- Cơ co tử cung tốt (4 – 5 cơn co/10 phút). Nếu cơn co không tốt phải tăng co bằng Oxytocin, nhỏ giọt tĩnh mạch.
- Phải theo dõi cẩn thận để phát hiện kịp thời những biến chứng xảy ra trong khi làm nghiệm pháp lọt như sa dây rốn, thai suy, cơn co tử cung dồn dập (>5 cơn co/10 phút), dọa vỡ tử cung.

III. Chống chỉ định

- Thai suy.
- Các ngôi không phải là ngôi chỏm.
- Có sẹo mổ cũ ở tử cung.

IV. Các bước tiến hành

- Bước 1: Sản phụ nằm ở tư thế sản khoa.
- Bước 2: Khám đánh giá tình trạng tim thai, cơn co tử cung, ngôi thai.
- Bước 3: Bấm ối khi có cơn co tử cung và xé rộng màng ối để cho ngôi tì vào cổ tử cung. Nếu ngôi thai còn cao phải đề phòng sa dây rốn.
- Bước 4: Ghi rõ giờ bắt đầu bấm ối và diễn biến của tim thai, cơn co tử cung, ngôi thai.
- Bước 5: Đánh giá độ lọt của ngôi thai mỗi giờ trong 2 giờ.

V. Theo dõi và xử lý tai biến**• Phẫu thuật cấp cứu lấy thai ngay trong các trường hợp.**

- Cơ co tử cung dồn dập, liên tục dù đã ngừng Oxytocin và cho thuốc giảm co.
- Thai suy.
- Sa dây rốn.
- Sau 2 giờ làm nghiệm pháp, cổ tử cung không mở thêm hoặc rắn hơn hoặc phù nề; ngôi thai vẫn cao, không lọt và bắt đầu có bấu huyết thanh.

• Theo dõi thêm chuyển dạ

Nếu sau 2 giờ làm nghiệm pháp lọt mà cổ tử cung mở thêm từ 2 cm trở lên, tim thai trong giới hạn bình thường, ngôi thai xuống sâu hơn trong tiểu khung, có thể quyết định cho theo dõi thêm; khi cổ tử cung mở hết đầu lọt thấp, có thể cho sản phụ sinh thường hay sinh giúp bằng dụng cụ.